

historia

liceum i technikum

Zmiany w podstawie programowej od roku 2024/2025

oprac. Emilia Buczak
na podstawie materiałów GWO

Zmiana celów kształcenia – wymagań ogólnych

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Chronologia historyczna. Uczeń:

- 1) porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych;
- 2) dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych.

II. Analiza i interpretacja historyczna. Uczeń:

- 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności między różnymi dziedzinami życia społecznego;
- 2) rozpoznaje rodzaje źródeł i zna instytucje przechowujące źródła historyczne, ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego;
- 3) dostrzega mnogość perspektyw badawczych zmierzających do poznania prawdy o przeszłości oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny;
- 4) ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.

III. Tworzenie narracji historycznej. Uczeń:

- 1) tworzy narrację historyczną w ujęciu zarówno przekrojowym, jak i problemowym;
- 2) dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego;
- 3) dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

ZAKRES PODSTAWOWY – ZMIANA 2024
XIV. Odkrycia geograficzne i europejski kolonializm doby nowożytnej. Uczeń:
2) opisuje udział poszczególnych państw europejskich w podziale Nowego Świata w XVI-XVIII wieku
XV. Czasy renesansu. Uczeń:
Bez zasadniczych zmian
XVI. Reformacja i jej skutki. Uczeń:
3) opisuje mapę wyznaniową i polityczną Europy w XVI w. i miejsce Rzeczypospolitej na niej.
XVII. Europa w XVI i XVII w. Uczeń:
1) wyjaśnia znaczenie wojny trzydziestoletniej;
Było:
2) charakteryzuje konflikty polityczne w Europie, w uwzględnieniu ekspansji tureckiej i charakteru wojny trzydziestoletniej;
Usunięto:
1) przedstawia drogę do nowego modelu monarchii europejskich w epoce nowożytnej, z uwzględnieniem charakterystyki i oceny absolutyzmu francuskiego;
XVIII. Państwo polsko-litewskie w czasach ostatnich Jagiellonów. Uczeń:
2) ocenia funkcjonowanie najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI-wiecznej Polsce;

Usunięto z punktu:

~~(...) i ocenia funkcjonowanie demokracji szlacheckiej~~

4) przedstawia sytuację wyznaniową na ziemiach państwa polsko-litewskiego w XVI w.

Usunięto z punktu:

~~(...) na tle wojen religijnych trwających na skutek reformacji na Zachodzie.~~

XIX. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Uczeń:

Bez zmian

XX. Pierwsze wolne elekcje i ich następstwa. Uczeń:

Usunięto:

~~3) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów państwa polsko-litewskiego w XVI wieku z wydarzeniami europejskimi.~~

XXI. Renesans w Polsce. Uczeń:

Usunięto:

~~1) (...) kulturowe korzenie oraz dorobek (...)~~

2) rozpoznaje dokonania twórców polskiego odrodzenia w dziedzinie kultury.

Usunięto z punktu:

~~(z uwzględnieniem kultury politycznej odwołującej się do Arystotelesa i Cyncerona).~~

XXII. Polityka wewnętrzna i zagraniczna Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Uczeń:

1) omawia konflikty wewnętrzne i zewnętrzne Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w.;

Było:

1) (...) w okresie panowania Wazów

Usunięto:

- 2) opisuje sytuację wewnętrzną i położenie międzynarodowe Rzeczypospolitej Obojga Narodów w latach 1669–1696;
4) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Europy i świata w XVII wieku.

XXIII. Ustrój, społeczeństwo i kultura Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVII w. Uczeń:

Usunięto:

- 3) ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego na tle europejskim w XVII wieku;

Przeniesiono na poziom rozszerzony punkt:

charakteryzuje atrakcyjność kulturową Rzeczypospolitej dla ościennych narodów w XVII w.

XXIV. Europa w dobie oświecenia. Uczeń:

Usunięto:

- 3) wyjaśnia związek między "wiekiem światła" a rozwojem tajnych stowarzyszeń (masoneria, iluminaci, różokrzyżowcy);

- 3) charakteryzuje procesy modernizacyjne w państwach sąsiadujących z Rzeczpospolitą Obojga Narodów.

Było:

- 4) charakteryzuje absolutyzm oświecony na przykładach państw sąsiadujących z Rzeczpospolitą Obojga Narodów;
5) charakteryzuje proces modernizacji Rosji w XVIII wieku i rosyjską ideę imperium

XXV. Rewolucje XVIII w. Uczeń:

- 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki rewolucji francuskiej;

Usunięto z punktu:

(ze szczególnym uwzględnieniem rewolucyjnego programu stworzenia „nowej Francji” i „nowych Francuzów”);

XXVI. Rzeczpospolita w XVIII w. (od czasów saskich do Konstytucji 3 maja). Uczeń:

Bez zmian

XXVII. Upadek Rzeczypospolitej (wojna z Rosją i powstanie kościuszkowskie). Uczeń:

Usunięto:

1) (...) charakteryzuje postawę pruskiego „sojusznika” Polski w 1792 roku;

Przeniesiono na poziom rozszerzony w podobnym brzmieniu

5) charakteryzuje skutki zniszczenia Rzeczypospolitej dla kultury politycznej europejskiej oraz dla międzynarodowego ładu politycznego i gospodarczego w Europie;

Usunięto:

~~6) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Rzeczypospolitej w XVIII wieku z wydarzeniami w Europie i na świecie.~~

XXVIII. Kultura doby oświecenia w Rzeczypospolitej. Uczeń:

Usunięto:

1) (...) dokonania przedstawicieli

Usunięto:

~~2) rozpoznaje i charakteryzuje najważniejsze zabytki architektury i sztuki doby oświecenia w Rzeczypospolitej;~~

2) omawia rolę instytucji oświeceniowych (Komisja Edukacji Narodowej, Biblioteka Załuskich).

Usunięto z końca punktu:

teatr, czasopiśmiennictwo

XXIX. Epoka napoleońska. Uczeń:

Przeniesiono na poziom rozszerzony:

2) przedstawia sukcesy i porażki wewnętrznej polityki Napoleona;

ZAKRES PODSTAWOWY – ZMIANA 2024

XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim. Uczeń:

Przeniesiono na poziom rozszerzony:

2) opisuje funkcjonowanie systemu wiedeńskiego i charakteryzuje próby jego podważenia;

2) przedstawia przebieg rewolucji przemysłowej oraz wskazuje jej najważniejsze konsekwencje społeczno-gospodarcze;

Usunięto z punktu:

przedstawia przebieg rewolucji przemysłowej w Europie i Stanach Zjednoczonych Ameryki oraz wskazuje jej najważniejsze konsekwencje społeczno-gospodarcze;

3) omawia najważniejsze prądy kulturowe oraz nurty ideowe I połowy XIX w.;

Usunięto z końca punktu:

(...) uwzględniając ich przedstawicieli

5) wyjaśnia znaczenie wojny krymskiej.

Było:

charakteryzuje wojnę krymską i jej następstwa.

XXXI. Ziemie polskie i ich mieszkańcy w latach 1815–1848. Uczeń:

4) wyjaśnia okoliczności, w jakich doszło do rabacji galicyjskiej;

Było:

wyjaśnia okoliczności wybuchu powstania krakowskiego i opisuje jego skutki, z uwzględnieniem tzw. rabacji galicyjskiej.

Część tego punktu przeniesiono na poziom rozszerzony.

5) rozpoznaje i charakteryzuje dorobek kultury polskiej I połowy XIX w.

Usunięto z końca punktu:

(...) ~~ze szczególnym uwzględnieniem romantycznego mesjanizmu;~~

Usunięto:

6) charakteryzuje różnice między klasycyzmem i romantyzmem;

XXXII. Powstanie styczniowe i jego następstwa. Uczeń:

2) opisuje działania władz powstańczych, charakter toczonych walk oraz międzynarodową reakcję na powstanie;

Usunięto z końca punktu:

(...) ~~(postawa Francji i Prus).~~

3) charakteryzuje organizację polskiego państwa podziemnego w okresie powstania styczniowego oraz rolę jego przywódców;

Usunięto z końca punktu:

(...) ~~ze szczególnym uwzględnieniem osoby i programu Romualda Traugutta;~~

XXXIII. Europa i świat w II połowie XIX i na początku XX w. Uczeń:

Bez zmian

XXXIV. Przemiany gospodarcze i społeczne. Nowe prądy ideowe. Uczeń:

2) charakteryzuje nowe prądy ideowe i kulturowe, ruch emancypacyjny kobiet, przemiany obyczajowe i początki kultury masowej;

Było:

2) charakteryzuje nowe prądy ideowe (nacjonalizm, socjalizm, ruch chrześcijańsko-społeczny) i kulturowe, emancypację kobiet, przemiany obyczajowe i początki kultury masowej;

Usunięto:

~~3) charakteryzuje kulturowe i polityczne skutki laicyzacji ("wojny kulturowe");~~

XXXV. Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX i na początku XX w. Uczeń:

~~4) charakteryzuje proces formowania się nowoczesnej świadomości narodowej Polaków i innych grup narodowych zamieszkujących tereny dawnej Rzeczypospolitej;~~

Usunięto z tego punktu:

~~(...) dostrzega kluczowe znaczenie utrzymania i przekazywania polskiego kodu kulturowego (wiara, język) dla podtrzymania świadomości narodowej;~~

Usunięto:

~~5) przedstawia przejawy atrakcyjności kulturowej polskości dla obcokrajowców (podaje przykłady twórczej aktywności spolonizowanych cudzoziemców);~~

~~6) rozpoznaje przejawy budzenia się polskości na Górnym Śląsku, Warmii i Mazurach oraz cofania się polskości wraz z ustępowaniem cywilizacji tacińskiej na „ziemiach zabranych”;~~

XXXVI. Kultura i nauka polska w II połowie XIX i na początku XX w. Uczeń:

~~1) wyjaśnia specyfikę polskiego pozytywizmu;~~

Usunięto z końca punktu:

~~(...) oraz twórczości młodopolskiej;~~

Usunięto:

~~3) wskazuje przykłady najwybitniejszych dzieł tworzonych „ku pokrzepieniu serc”;~~

~~4) charakteryzuje przejawy ożywienia religijnego w społeczeństwie polskim (Gietrzwałd, Jasna Góra, Ostra Brama, społeczny katolicyzm) i jego znaczenie dla polskiego ruchu narodowego;~~

XXXVII. I wojna światowa. Uczeń:

~~1) wyjaśnia pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu wojny;~~

Usunięto z końca punktu:

~~(...) z uwzględnieniem procesu powstawania dwóch przeciwstawnych systemów sojuszy;~~

XXXVIII. Sprawa polska w przededniu i podczas I wojny światowej. Uczeń:

Usunięto:

~~2) ma wiedzę o służbie setek tysięcy Polaków w armiach państw zaborczych jako konsekwencji braku własnego państwa;~~

~~3) analizuje umiędzynarodowienie sprawy polskiej;~~

Usunięto z końca punktu:

~~(...) (m.in. Akt 5 listopada, rola Stanów Zjednoczonych Ameryki i rewolucji rosyjskich, deklaracja z 3 czerwca 1918 roku);~~

XXXIX. Europa i świat po I wojnie światowej. Uczeń:

Usunięto:

~~3) charakteryzuje cele Ligi Narodów;~~

XL. Narodziny i rozwój totalitaryzmów w okresie międzywojennym. Uczeń:

~~3) charakteryzuje drogę Hitlera do władzy w Niemczech;~~

Było:

~~3) charakteryzuje genezę i główne idee niemieckiego narodowego socjalizmu oraz drogę Hitlera do władzy w Niemczech;~~

Przeniesiono na poziom rozszerzony:

~~6) ukazuje skalę wewnętrznych represji w ZSRS w latach 30. (w tym tzw. operację polską NKWD 1937-1938).~~

XLI. Walka o odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Uczeń:

~~1) analizuje proces formowania się centralnego ośrodka władzy państwowej;~~

Usunięto z końca punktu:

~~(...) (od deklaracji Rady Regencyjnej z 7 października 1918 roku do małej konstytucji z 1919 roku);~~

Usunięto:

~~2) charakteryzuje genezę powstania wielkopolskiego 1918-1919 oraz jego znaczenie dla odrodzenia się państwa polskiego i obrony jego niepodległości w 1920 roku;~~

XLII. Dzieje polityczne II Rzeczypospolitej. Uczeń:

Przeniesiono na poziom rozszerzony:

3) ocenia wpływ Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego oraz innych polityków na kształt II Rzeczypospolitej; porównuje ich wizje Polski.

Usunięto:

~~5) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski, Europy i świata w okresie międzywojennym;~~

~~6) wyjaśnia, na czym polegało znaczenie istnienia II Rzeczypospolitej dla stabilności ładu międzynarodowego w Europie.~~

XLIII. Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej. Uczeń:

1) charakteryzuje skalę i skutki wojennych zniszczeń oraz „dziedzictwo” pozaborowe;

Było:

(...) zaborowe "dziedzictwo";

Usunięto:

~~3) przedstawia i ocenia dokonania pierwszych lat odbudowy (m.in. reformy Władysława Grabskiego i unifikacja państwa);~~

4) charakteryzuje i ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej;

Usunięto z końca punktu:

~~(...) z lat 30. (m.in. reformy Eugeniusza Kwiatkowskiego, rozwój Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy).~~

XLIV. Kultura i nauka w okresie II Rzeczypospolitej. Uczeń:

Usunięto:

~~2) charakteryzuje różnicowanie kulturowe II Rzeczypospolitej.~~

ZAKRES PODSTAWOWY – ZMIANA 2024

XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Uczeń:

Bez zmian

XLVI. Wojna obronna Polski w 1939 roku. Agresja Niemiec (1 września) i Związku Sowieckiego (17 września). Uczeń:

2) wyjaśnia cele wojenne hitlerowskich Niemiec i ZSRS;

Usunięto z końca punktu:

(...) charakteryzuje główne linie narracyjne antypolskiej propagandy agresorów uzasadniających swój atak na Polskę;

3) charakteryzuje etapy wojny obronnej, podaje przykłady bohaterstwa obrońców, **uwzględniając żołnierzy i ludność cywilną oraz zbrodni wojennych dokonanych przez agresorów, z uwzględnieniem własnego regionu;**

Było:

3) charakteryzuje etapy wojny obronnej, podaje przykłady bohaterstwa obrońców, ~~w tym: Westerplatte, Poczty Polskiej, Mokrej, Wizny, bitwy nad Bzurą, Warszawy i Kocka, oraz zbrodni wojennych dokonanych przez agresorów, w tym w: Wieluniu, Bydgoszczy, Katowicach i Grodnie;~~

4) przedstawia podział ziem polskich między okupantów;

Usunięto z końca punktu i przeniesiono na poziom rozszerzony:

(...) wskazuje przykłady współpracy między nimi;

Przeniesiono na poziom rozszerzony:

7) charakteryzuje materialne i demograficzne skutki przegranej wojny obronnej;

XLVII. II wojna światowa i jej etapy. Uczeń:

Przeniesiono na poziom rozszerzony:

- 1) omawia współpracę hitlerowskich Niemiec i ZSRS w latach 1939–1941;
- 3) charakteryzuje politykę hitlerowskich Niemiec na terenach okupowanej Europy;

Usunięto z końca punktu:

(...) z uwzględnieniem różnic w modelach polityki okupacyjnej realizowanej przez Niemcy na wschodzie i na zachodzie;

XLVIII. Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką. Uczeń:

Usunięto:

~~1) przedstawia prawnoustrojowe regulacje okupacyjnych władz dotyczące terytorium państwa polskiego i zamieszkującej tam ludności;~~

~~2) wymienia i charakteryzuje przykłady zbrodni niemieckich i sowieckich zarówno tych o wymiarze ogólnokrajowym (np. zbrodnia katyńska, Auschwitz-Birkenau), jak i regionalnym (np. Palmiry, Piaśnica, Ponary);~~

Było:

3) wymienia i charakteryzuje przykłady największych zbrodni niemieckich i sowieckich (m.in. Auschwitz, Palmiry, Piaśnica, niemiecki obóz dla polskich dzieci w Łodzi, Ponary, Katyń, Miednoje, Charków);

3) porównuje system sowieckich i niemieckich obozów pracy, obozów koncentracyjnych oraz obozów zagłady; omawia kwestie deportacji i wysiedleń ludności;

Usunięto z końca punktu:

(...) oraz jej planowanego wyniszczenia, z uwzględnieniem powstania na Zamojszczyźnie;

4) wyjaśnia przyczyny i **znaczenie** konfliktu polsko-ukraińskiego (...)

Było:

4) wyjaśnia przyczyny i rozmiary konfliktu polsko-ukraińskiego

5) charakteryzuje różne postawy polskiego społeczeństwa wobec polityki okupantów, wymienia przykłady heroizmu Polaków;

Usunięto z końca punktu:

(...) w tym Witolda Pileckiego i Maksymiliana Marii Kolbego; podaje przykłady kolaboracji z Niemcami i Sowietami;

Usunięto:

~~7) charakteryzuje sytuację dzieci i młodzieży pod okupacją niemiecką i sowiecką oraz wskazuje przykłady patriotycznych postaw młodzieży (np. udział w konspiracyjnym harcerstwie);~~

XLIX. Niemiecka polityka eksterminacji. Uczeń:

1) przedstawia ideologiczne podstawy eksterminacji Żydów oraz innych grup etnicznych i społecznych przez Niemcy hitlerowskie;

Było:

(...) całych narodów oraz „istot niegodnych życia” (eutanazja) prowadzonej (...)

Usunięto:

~~3) rozpoznaje główne miejsca eksterminacji Żydów polskich i europejskich oraz innych grup etnicznych i społecznych na terenie Polski i Europy Środkowo-Wschodniej (w tym: Auschwitz-Birkenau, Treblinka, Sobibór i Babi Jar);~~

3) opisuje położenie ludności żydowskiej oraz formy oporu, na przykładzie powstania w getcie warszawskim;

Było:

4) opisuje postawy ludności żydowskiej wobec Holokaustu, z uwzględnieniem powstania w getcie warszawskim;

4) charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego i społeczności międzynarodowej wobec Holokaustu, z uwzględnieniem Sprawiedliwych, na przykładzie Ireny Sendlerowej, Antoniny i Jana Żabińskich oraz rodziny Ulmów.

Usunięto z punktu:

(...) s. Matyldy Getter (...)

L. Działalność władz Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie i w okupowanym kraju. Uczeń:

3) przedstawia przykłady bohaterstwa żołnierzy polskich na frontach II wojny światowej;

Usunięto z końca punktu:

(...) w tym: bitwę o Narvik, bitwę o Anglę, bitwę pod Tobrukiem, bitwę o Monte Cassino, bitwę pod Falaise, bitwę o Arnhem, bitwę o Kołobrzeg, bitwę o Brede i zdobycie Berlina;

7) wyjaśnia uwarunkowania akcji „Burza”;

Było:

omawia uwarunkowania i cele akcji „Burza”;

8) charakteryzuje powstanie warszawskie (uwarunkowania polityczne, charakter przebiegu walk, następstwa powstania, postawę aliantów zachodnich i Związku Sowieckiego).

Było:

(...) (uwarunkowania polityczne, przebieg walk, ludobójstwo na Woli, następstwa powstania, postawę aliantów i Związku Sowieckiego);

Usunięto:

9) zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski w okresie II wojny światowej z wydarzeniami w Europie i na świecie.

LI. Świat po II wojnie światowej. Początek zimnej wojny. Uczeń:

2) wyjaśnia genezę zimnej wojny, z uwzględnieniem wojny w Korei oraz problemu niemieckiego;

Było:

2) wyjaśnia genezę zimnej wojny i wskazuje najpoważniejsze punkty zapalne w pierwszej jej fazie (wojna w Korei, problem niemiecki);

3) omawia proces sowietyzacji państw Europy Środkowo-Wschodniej;

Usunięto z końca punktu:

(...) i opór wobec komunizmu (Berlin – 1953 rok, Węgry – 1956 rok, Czechosłowacja – 1968 rok)

Dodano wyróżniony fragment:

4) wyjaśnia genezę NATO i Układu Warszawskiego i **charakteryzuje oba bloki polityczno-wojskowe;**

Dodano punkt:

5) charakteryzuje zmiany w ZSRS po śmierci Stalina;

Dodano punkt:

6) opisuje wydarzenia w NRD w 1953 r., na Węgrzech w 1956 r. i Czechosłowacji w 1968 r.

LII. Dekolonizacja, integracja i nowe konflikty. Uczeń:

1) wyjaśnia genezę procesów dekolonizacyjnych w Azji i Afryce;

Usunięto z punktu:

(...) i skutki (...)

Usunięto punkt:

5) charakteryzuje skutki przejęcia władzy w Chinach przez komunistów (największe ludobójstwo po 1945 roku – polityka Wielkiego Skoku):

LIII. Przemiany cywilizacyjne na świecie. Uczeń:

Dodano punkt:

1) charakteryzuje i wyjaśnia znaczenie najważniejszych przemian naukowo-technicznych na świecie po II wojnie światowej;

3) charakteryzuje zjawisko „rewolucji obyczajowej” i ruchów młodzieżowych, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń 1968 r.;

Było:

2) charakteryzuje kulturowe tło i długofalowe konsekwencje rewolucji 1968 roku.

Dodano punkt:

4) opisuje rozwój nowych środków komunikacji społecznej i ocenia ich znaczenie.

LIV. Świat na przelomie tysiącleci. Uczeń:

1) charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1989–1991;

Usunięto z końca punktu:

(...) („jesień narodów”, zjednoczenie Niemiec, rozpad ZSRS i powstanie niepodległej Ukrainy, Białorusi oraz państw bałtyckich);

Dodano punkt:

2) opisuje konflikty na terenie byłej Jugosławii oraz wojny czeczeńskie;

3) przedstawia główne etapy rozwoju Unii Europejskiej.

Było:

2) charakteryzuje procesy integracyjne (Unii Europejskiej) oraz dezintegracyjne (rozpad Jugosławii i Czechosłowacji) w Europie.

LV. Proces przejmowania władzy przez komunistów w Polsce (1944–1948). Uczeń:

1) opisuje straty demograficzne, gospodarcze i kulturowe po II wojnie światowej;

Usunięto z końca punktu:

(...) ~~(ze szczególnym uwzględnieniem wymuszonych migracji milionów Polaków oraz dalekosiężnych skutków eksterminacji znacznej części polskich elit);~~

Dodano punkt:

2) porównuje obszar państwa polskiego przed i po II wojnie światowej;

3) charakteryzuje okoliczności i etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów;

Usunięto z końca punktu:

(...) ~~oraz formy zniewalania Polaków przez reżim komunistyczny (terror fizyczny, propaganda, cenzura);~~

4) omawia przejawy oporu społecznego wobec komunizmu, w tym działalność opozycji legalnej oraz podziemia antykomunistycznego;

Było:

(...) („żołnierze niezłomni” – w tym: rtm. Witold Pilecki, Danuta Siedzikówna ps. „Inka”, ptk Łukasz Ciepliński, a także rola Kościoła katolickiego, znaczenie emigracji);

Dodano punkt:

5) opisuje represje sowieckiego i polskiego aparatu bezpieczeństwa (w tym obława augustowska);

LVI. Stalinizm w Polsce i jego erozja. Uczeń:

1) przedstawia proces sowietyzacji kraju na płaszczyźnie ustrojowej, gospodarczo-społecznej i kulturowej;

Było:

1) charakteryzuje proces sowyetyzacji na przykładzie terroru stalinowskiego, nowego ustroju państwa (konstytucja z 1952 roku), kolektywizacji i „bitwy o handel” oraz socrealizmu w kulturze;

Dodano punkt:

2) omawia i ocenia skutki terroru stalinowskiego w Polsce;

3) wyjaśnia przyczyny i następstwa poznańskiego czerwca oraz znaczenie wydarzeń październikowych 1956 r.;

Było:

3) wyjaśnia przyczyny, postulaty (nie tylko socjalne) i następstwa Poznańskiego Czerwca oraz znaczenie wydarzeń październikowych 1956 roku.

4) opisuje relacje państwo – Kościół w okresie stalinizmu.

Było:

2) opisuje formy i konsekwencje prześladowania Kościoła katolickiego (z uwzględnieniem szkodliwych reperkusji dla integracji Ziemi Zachodnich i Północnych);

LVII. Polska w latach 1957–1981. Uczeń:

3) wyjaśnia społeczno-polityczną rolę Kościoła katolickiego;

Usunięto z końca punktu:

(...) ze szczególnym uwzględnieniem roli prymasa Stefana Wyszyńskiego i jego programu duszpasterskiego (Jasnogórskie Śluby Narodu, Wielka Nowenna, obchody milenijne);

Punkt dotyczący prymasa Stefana Wyszyńskiego dodano na poziomie rozszerzonym.

4) charakteryzuje i ocenia działalność opozycji politycznej w latach 1976–1980;

Usunięto z punktu:

4) charakteryzuje i ocenia działalność opozycji politycznej i niezależnego ruchu wydawniczego w latach 1976–1980;

LVIII. Dekada 1981–1989. Uczeń:

1) wyjaśnia przyczyny wprowadzenia stanu wojennego, opisuje jego specyfikę oraz społeczne, gospodarcze i polityczne skutki;

Usunięto z końca punktu:

(...) ~~(ze szczególnym uwzględnieniem Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek”, „Solidarności Walczącej”, bt. ks. Jerzego Popiełuszki);~~

Dodano punkt:

2) charakteryzuje postawy Polaków wobec stanu wojennego, przedstawia formy oporu społecznego oraz ocenia rolę ks. Jerzego Popiełuszki i omawia okoliczności jego śmierci;

LIX. Narodziny III Rzeczypospolitej i jej miejsce w świecie na przełomie XX i XXI wieku. Uczeń:

Usunięto punkt:

1) przedstawia proces rozpadu Układu Warszawskiego i odzyskiwania suwerenności przez Polskę;

2) wyjaśnia kontrowersje wokół problemu dekomunizacji i lustracji;

Usunięto z punktu:

(...) ~~porównuje rozwiązanie tych kwestii u naszych sąsiadów (Czechosłowacja, Niemcy);~~

4) charakteryzuje i ocenia polską politykę zagraniczną (w tym przystąpienie Polski do NATO i do Unii Europejskiej).

Usunięto z końca punktu:

(...) ~~współpracę regionalną na przykładzie Grupy Wyszehradzkiej (V4) oraz relacji Polski z Ukrainą i państwami bałtyckimi;~~

Usunięto:

~~6) ocenia znaczenie i skutki katastrofy smoleńskiej 10 kwietnia 2010 roku dla państwa polskiego;~~

~~7) charakteryzuje główne przemiany kulturowe, polityczne, społeczne i gospodarcze w Polsce w drugiej dekadzie XXI wieku, ze szczególnym uwzględnieniem: kryzysu demograficznego, kwestii zachowania tożsamości kulturowej, zmian zachodzących w Unii Europejskiej, transformacji energetycznej, dyskusji nad zmianami klimatycznymi.~~

Zmiany w podstawach programowych - informacja MEN

Nowe, "uszczuplone" podstawy programowe